

1996

A

1320

101 123 583

BIBLIOTHEEK KITLV

0128 1375

Terima dari Depôt pada tanggal 1996 A.1320
Moelaï dipakai pada tanggal MM
Tida' terpakai lagi moelaï tanggal

LHÈE SABOH NANG

(NEUBEUET KEU ANEU' MIET GLAIH MEUJOEB)

GEURIKA LÉ

L. DE VRIES

NGON

HADJI ABOEBAKAR

REUNTÉH KEUDOEAE

GEUPEUTEUBIET LÉ

J. B. WOLTERS' UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ N.V.

GRONINGEN — DEN HAAG — BATAVIA — 1932

Gang Scott 5

ASOE.

	Moeka.
1. Dja' oebalang	3
2. Si Gam bantoe jah	5
3. Ateueh djambō	8
4. Hadih madja	11
5. Haba	13
6. Haba (Seunambat)	16
7. Haba (Seuneulheueh)	18
8. Moepinjie	21
9. Oeleue ngon tjanggoe'	23
10. Pi oeleue tjit?	26
11. Sidom	29
12. Geundrang	32
13. Peungon lintō	34
14. Peulandō' (Seuneusaj)	37
15. Pajōng ōn birah	38
16. Si Amat mbōng	41
17. Moegè eungkōt	44
18. Rapa'i	46
19. Geunteut I	49
20. Geunteut II	53

1. Dja' oeblang.

Oeroë njoë ma hana geudja' meukat. Peukan seungoeë raja. Sabab kon oeroë gantoë. Gobnjan keumeung dja' bantoe jah oeblang. Si Gam pi geukeumeung mè sadjan. Kon wajang si Gam gala' raja. Si'at-at djitanjong ba' ma njang teungoh karèh boe: „Padjan tjit tadjä', ma?"

„Haj djinoë," seu'öt ma. „Njoë 'oh lheueh ma koelah boe. Teuma bè' tamè boe keu jah?"

Si Gam dji'iem droë.

„Da ngon lém geudja' tjit oeblang, ma?", tanjong lom si Gam.

„Djidja'," kheun ma, „tapi euntreu',"

Ma pi geukoelah boe lam òn pisang. Geupaté sambaj batjoet sapeue. Teuma geubōh goelè saboh tjawan geupoedoeë' lam salang.

Keu si Banat ngon si Poetéh hana geukeubah boe diroemoh. Ba' aneu' miet njan ka geupeugah. Lheueh sikoela geujoeë dja' ladjoe oeblang. Sidéh djipadjōh boe.

„Bōh dja', Gam," kheun ma.

„Peue lōn mè, ma?" tanjong si Gam.

„Njoë tjirie' ie. Tjoeba
tji é' katidji'.”

„É', ma.”

„Hana brat?”

„Han.”

Lheueh njan ban doea
peukeuë oeblang. Ma geu-
seu'ōn raga boe. Geutidji'
salang goelè. Si Gam djimè
tjirie' ie.

2. Si Gam bantoe jah.

Diblang ramè oereueng teungoh meu'oe. Bandoem mat langaj saboh sapo. Langaj njan djitaré' lé keubeue. Tapi na tjit njang djitaré' lé leumo.

Langaj jah si Gam djitaré' lé si Galeuen. Si Gam djitoeri si Galeuen. Kajém keubeue njan geupoewoë lé lém oegampōng. Si Gam keudroë pi na tom djibri òn teubèe keu si Galeuen.

Si Gam ngon ma dja' ateueh ateueng oemong. Ladjoe keudéh ba' teumpat jah.

„Ō, aneu' lōn k̄a teuka,” kheun jah. Jah geupijōh hē' si'at. Geutjōm si Gam ba' tala'. Teuma geudja' doe' toë ma padjōh ranoeb.

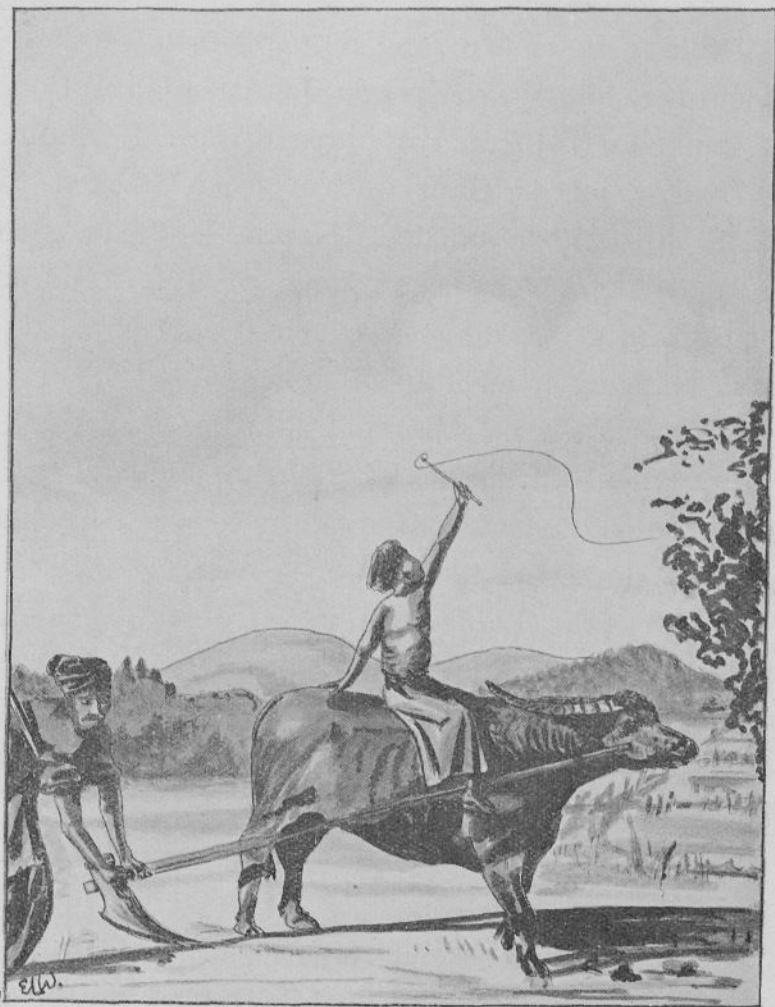
Si Gam tahe. Laloë kalon keudéh-keunoë. Goera that sang ba' atédji. Ban saboh blang soebra soe oereueng parōh keubeue.

Lheueh geudjéb ie batjoet jah pi geudja' lom ba' boet.

Kheun jah ba' si Gam: „Teuma katém bantoe jah meu'oe, Gam?”

„Lōn tém,” seu'ōt si Gam bagaih-bagaih.

Geudeungo seuneu'ōt si Gam jah pi teukhém. Ma pi khém tjit.

„Bōh keunoë,” kheun jah.

Si Gam geupangkèe lé jah. Geupeutrōn lam oemong. Tapi kōn geujoe mat go langaj. Geupeudoe’ ateuh roeeng si Galeuen. Si Gam hana hajoet. Sabab ka biasa djigidoe’ si Galeuen. Djipeugidoe’ lé lémdji jōh djidja’ poemanoë.

„Heu, oelōn,” kheun jah. „Peue han kalangkah beu gèt-gèt! Njan pokeu ateuh roeeng.”

Si Galeuen pi djidja’ peuleuheuen-peuleuheuen. Si Gam teudoe’ diateuh lagèe bakoh.

„Treu, haj,” kheun jah ‘oh trōih oesagoë, „oeneun!”

Keubeue pi djiwét oeoeneun. Poematèh that si Galeuen.

„Meunankeu di gob, bè’ beu’o-beu’o,” kheun jah ba’ si Galeuen. „Taré’ si’aweuet treu’, pokeu keumeung kalon. Lheueh njan mangat djeuet tapijōh.”

3. Ateueh djambō.

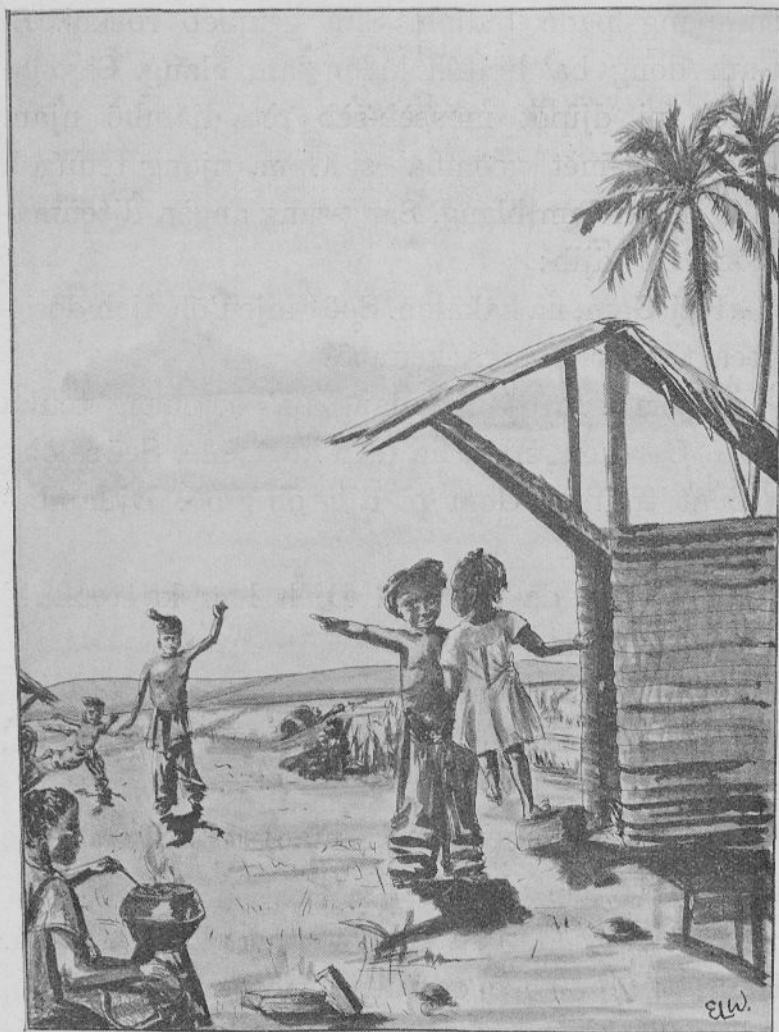
‘Oh trō’ ba’ wa’tèe ploih meuneu‘oe si Gam pi djitrōn ateueh keubeue. Oeroë pi ka taré’. Oereueng lam blang ho koereueng lé. Maséng-maséng dja’ pijōh lam djambō. Atawa geudja’ meutjheuë joeb kajèe. Pat-Pat njang reuloej.

Si Gam ngon ma koedji pi dja’ tjit oe djambō. Si Gam hoee si Galeuen ba’ taloë. Jah ngon ma dja’ dilikōt.

Djambō si Gam hana raje’. Geupeudong lé jah ba’ sagoë lampōih. Meuhateungoh-teungoh oemong. Lingka djambō njan geupoela matjam-matjam teunaman. Lagèe tjampli, reuteue’ ngon ba’ timon. Dileuen na mon saboh. Iedji djeureunéh raja. Lagi pi leupie that lagèe ie batèe. Meusaneut keubit djambō si Gam.

✕ Saré trō’ oedjambō jah geutjrōng ie saboh tima. Geuplè lam teumalang. Si Gam peudjéb ie njan keu si Galeuen. Keubeuedji grah that. Le silagoëna djidjéb ie.

Teuma banlhèe pi é’ ateueh djambō. Jah ka deue’. Si Gam pi ka deue’. Ma pi meunan. Bandoem djinoë geukeumeung padjōh boe.

Dang-dang ma bōh boe, jah ngon si Gam
dooe' meudiroej-diroej. Jah geumeusadeue ba'

eumpang padé bidjèh. Sira geupieb roeko'. Si Gam dong ba' bintéh kalon lam blang. Sigo-go angèn pi djipōt meusèb-sèb rèt djambō njan. Djipoemèt-mèt goemba' si Gam, njang teungoh tahe kalon lam blang. Sang-sang angèn djteuma-njong ba' djih:

„Haj Gam, na kakalon. Soë didjeu'ōh djéh doea-doea teungoh teuka keunoë?”

Si Gam teutab djipandang ba' oereueng teuka njan. Oereueng njan ho tréb ho toë lé. Soë salèh?

Si'at treu' si Gam pi djigrōb-grōb. Djilambé-lambé djarōë:

„Djéh pat da ka trō'! Djéh lém ka teuka!” kheun si Gam.

Ma ngon jah geukalon.

Ō njo. Si Banat ngon si Poetéh ka woë ba' sikoela.

„É' ladjoe,” kheun ma, „mangat tapadjōh boe meusigo.”

Lheueh dji'é', ban saboh nang pi poemadjōh. Hana oebah lagèe oereueng meuramien. O njo, djeuet takheun meuramien. Peudjamée si Gam, njang phōn-phōn teuka oeblang.

4. Hadih madja.

Dibinèh blang gloempang pajōng,
 Dibinèh djoerōng limèng meusagoë.
 Bè' haj aneu' tameusabōng,
 Niba' oentōng le that roegoë.

Takoh dheuen panaih keu bara djambō,
 Si nja' lét toelō diblang Meura'sa.
 Oedjōb, seumeu'ah, ria, teukabō,
 Sinankeu njang le oereueng binasa.

Ba' ie raja bè' tabōh ampéh,
Ba' ie taré' bè' tatheun boebèe.
Bè' tameurakan ngon sipaléh.
Areutateu habéh geutanjoë malèe.

5. Haba.

„Da! Da!,” kheun si Gam. „Neutém peugah lom haba oeroë njoë?”

„Meuhan koetém. Goeroe kamoë boenoë geupeugah haba saboh ba' sikoela. Gèt that haba njan. Haba oereueng koh kajèe meuteumeung parang meuih.”

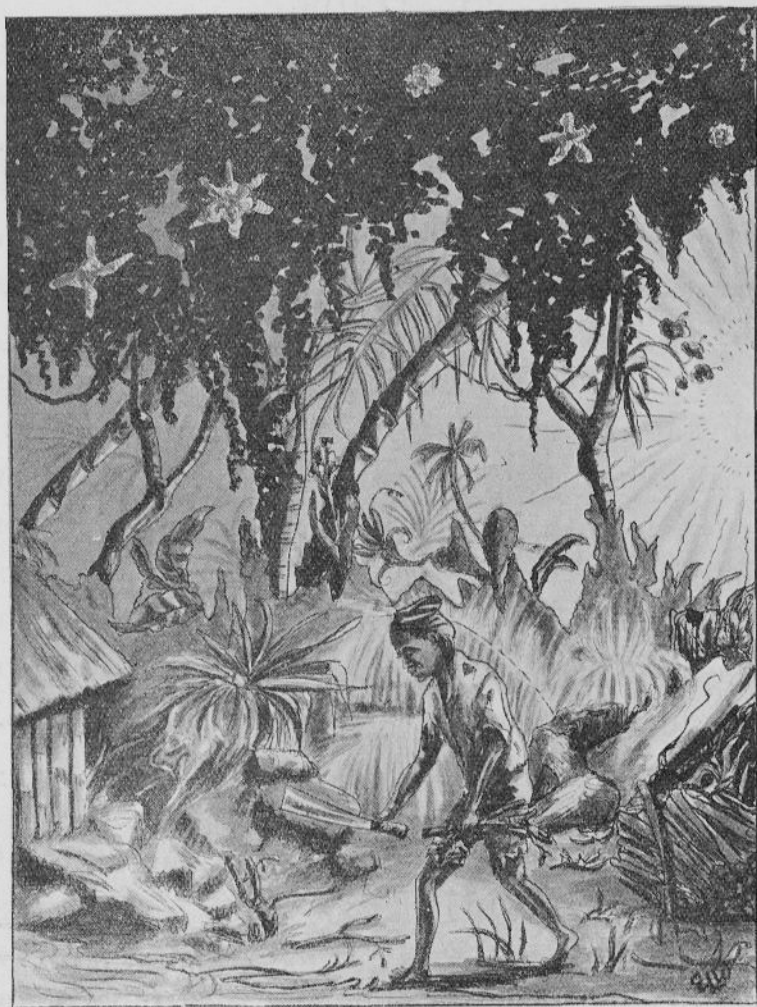
„Meungnjo meunan neupeugah haba oereueng koh kajèe njan,” kheun si Gam.

„Bōh padjōh boe dilèe bagaih-bagaih. ‘Oh lheueh njan barō geumeuhaba. Ma pi ma tém tjit deungo sadjan,” seu’ot ma.

‘Lheueh boe si Gam ngon si Poetéh doe’ ‘oh meusaneut. Si Poetéh haro’ tjit keumeung deungo haba njan. Sabab goh lom djideungo ba' sikoela.

Teuma si Banat pi djipoephōn peugah haba.

„Na sidroë oereueng,” kheun si Banat. „Oereueng njan gasien silagoëna. Areutadji hana sapeue. Oemongdji tan keubeuedji han. Meung peukajan dibadan roeja-roejoë. Njang na tjit meu djambō teumpat djidoe’. La’én niba’ njan parang poentōng saboh ngon koh kajèe. Ngon

njankeu djimita boe beungoh sisoeëb seupōt sisoeëb.

Tapi oereueng njan teupat ngon djeumot han ban.

Ban koekoeë' mano' oereueng njan pi ka djaga niba' teungeut. Lheueh djimanoë, djipadjōh boe sidjoeë' doea neu', djidja' landja lam oeteuen. Parang poentōng djimè sadjan.

Saré trōih lam oeteuen, djipiléh lé kajèe njang djroh-djroh. Djikoh ngon parang poentōng njan. Djibeureukaih oebé-bé é' djiba. Teuma djiseu'ōn seun saboh ikat djidja' poebloë oepeukan. 'Oh meuteumeung pèng, djibloë breueh ngon eungkōt. Ladjoe djipoewoë oedjambō djidja' tagoeen djipadjōh.

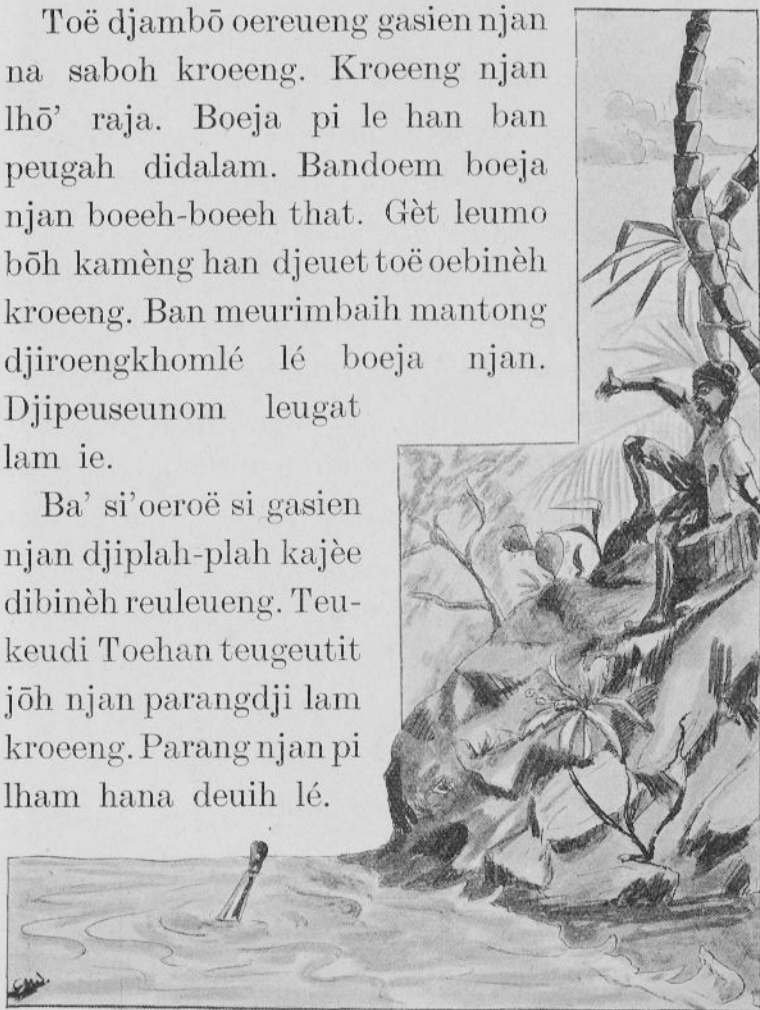
Meunan-meunankeu boetdji sabé geunab oeroë. Beungoh djidja' seupōt djiwoë dja' mita raseuki.

6. Haba.

(Seunambat).

Toë djambō oereueng gasien njan na saboh kroeng. Kroeng njan lhō' raja. Boeja pi le han ban peugah didalam. Bandoem boeja njan boeéh-boeéh that. Gèt leumo bōh kamèng han djeuet toë oebinèh kroeng. Ban meurimbaih mantong djiroengkhomlé lé boeja njan. Djipeuseunom leugat lam ie.

Ba' si'oeroë si gasien njan djiplah-plah kajèe dibinèh reuleueng. Teukeudi Toehan teugeutit jōh njan parangdji lam kroeng. Parang njan pi lham hana deuih lé.

Si gasien njan teudong si'at hana haba.

„Alah Toehan,” kheundji teuma doedoë. „Ngon peukeu lôn koh kajèe lom, parang lôn tan lé. Lôn keumeung bloë la'én, hana pèng. Lôn keumeung seunom, ie lhō' teuntang njan. Lom pi han lôn djeuet. Sabab le that boeja. Pakriku lakoe keu lôn njoë. Ngon peue lôn mita boe lom! Alah haj oentōng, pakonkeu meunoë malang that!”

Oereueng njan pi djidoeë' djitoempang oelèe ba' binèh reuleueng. Sira djimoë meusō'-meusō'.

Teungoh-teungoh oereueng njan moë, djibeudoh eungkōt raja saboh lam ie. Tanjong eungkōt njan ba' si gasien:

„Haj polém, pakon tamoë?”

Djaweueb si gasien: „Peukeu tatanjong. Oelôn njoë soesah raja. Parang lôn ka srōt lam toewi njan. Ada' meung kon lhō' ngon le boeja, djeuet lôn seunom. Njoë teumpat njan lhō' that. Boeja pi lagèe seukeuem. Djinoë ngon peue lom lôn dja' koh kajèe? Oelôn njoë meuhah maté deue'!”

„Bōh bè' tagoendah,” seu'ōt eungkōt. Oelôn seuleu'ah mita parang gata njan.”

Tjoeb! Eungkōt njan pi djiseunom lam ie.

7. Haba.

(Seuneulheueh).

Han djan si'at eungkōt njan djibeudoh teuma. Sira djipoebeudoh saboh parang pira'.

„Njo njoë parang gata, polém?” tanjong eungkōt.

„Ada' meu njankeu parang lōn, séb kaja. Meuthōn-thōn hana peue lōn dja' koh kajèe lé,” kheun si gasien lam atédji.

„Kon,” djaweuebdji teuma doedoë. „Njan kon parang lōn.”

Ban djideungo narit njan, eungkōt pi djiseunom lom lam ie. Go njoë djipoebeudoh parang meuih saboh. Djroh that roepa parang njan meukilat-kilat. Peue lom sabab keunong tjahja mata-oeroë. Seulala matateu ba' takalon.

„Njoë njang njo areuta gata,” kheun eungkōt.

„Kon sagaj,” seu'ōt si gasien njang teupat njan. „Hana tom na di lōn parang meuih.”

Keu teulhèe go eungkōt djiseumeunom. Sigo njoë tréb batjoet niba' njang ka.

Si gasien teudoeë' teuprèh dibinèh reuleueng.

Atédji harab keu meuteumèe teuma parangdji.

Seuneulheueh eungkôt pi djipeutimoeë droë ngon parang poentōng saboh dibabah.

Ban leumah parang njan si gasien pi djigrōb-grōb. „Njankeu djih parang lōn! Njankeu djih parang lōn!,” kli’ oereueng njan. „Oentōng that meuteumeung teuma parang meutoeah njoë.”

Parang poentong djidjō’ lé eungkôt ba’ oereueng gasien njan. Teutapi parang meuih ngon parang pira’ boenoë pi djibri tjit.

Kheun eungkôt: „Ban doea parang njoë lōn bri keu gata. Sabab gata oereueng teupat. Meunankeu, haj polém beh, bè’ tameusoelét-soelét. Beu ta’ingat narit lōn njoë:

Teupat djeuet keu oebat,

Soelét djeuet keu peunjakét.”

Lheueh djiteurimong beuneuri njan, si gasien keumeung lakée idin. Tapi han djan djingieng eungkôt njan pi ka djiboëh droë. Djiseunom lam ie hana djibeudoh-beudoh lé.

8. Moepinjie. ¹⁾

Boeleuen ka reudèe,
Taka meuteuntèe,
Njoëkeu djih sa'at — tjit le that
pinjie meuribèe.

Meukeumah, adoë,
Badjèe tapakoë,
Tjo' raga eungkōt — oela'ōt
keudéh geutanjoë.

Mat toengkat sikra',
Siloeweue sila',
Djeuroekhō saboh — bōh beudoh
geutanjoë tadjā'.

Peukeue keunoë si,
Tot taloë pasi,
Mata beu tadjam — lam seupõt klam
tameulisi.

Glib ateueh anoë,
Ngieng keudéh keunoë,
Pat njang na tapa' — meuroempa'
keunan geutanjoë.

⁴⁾ Moepeusabé pakhō' ngon kheun aneu' miet: „Tob mie lhèe. Tob asèe lhèe. Tob djareueng-djareueng, tjoeba bileueng na siplōh lhèe. Po keumarang.

Djéh! djéh pat saboh,
Peulét beu teugoh,
Oentōng meuleumpah — pinjie karah
teugoh tōh boh.

Theun bagah raga,
 Joeb ikoe kaba,
 Bè' kirōh-kirōh — han djitōh
 boh pinjie waba.

Ka habéh djitōh,
Djéh oereueng ka trōih,
Keunoë kalangkah — na bagah
talōb oelampōih.

9. Oeleue ngon tjanggooe'.

Wa'tèe keumeung woë kheun ma ba' da:

„Haj Banat, kadja' mita òn roempoeen doea òn. Ka tréb meuheut koemeung padjòh goelè roempoeen.”

„Gèt, ma,” seu’õt si Banat.

„Djeuet lön dja' sadjan, ma?" tanjong si
Poetéh.

„Soë koh naleueng keubeue euntreu'?"

„Oh lôn woë sidéh lôn koh.”

„Lèh dja' kaman. Boe bagaih kagisa!”

„Lôn pi lôn dja' tjit,” kheun si Gam. Tapi si Gam han geubri dja' lé ma. Sabab teumpat da

keumeung dja' pèt òn roempoeen djeu'òh. Lom pi rèt lam tamah.

Si Banat ngon si Poetéh pi trôn ateueh djambō. Si Banat peutrôn sikin saboh. Si Poetéh mè raga oebit. Bandoea dja' seutèt binèh glé.

Teungoh dja' teudeungo soe meutjieb-tjieb

blahdéh loeng. Soe njan makén tréb makén
that. Ban doea adoë a teudong si'at.

„Peue soe salèh njan?” tanjong si Banat.

Si Poetéh djidjeungeu' meurandéh loeng. Tapi hana sapeue na leumah. Njang na deuih òn naleueng moemèt-mèt. Si Poetéh makén djipeurab 'oh toë.

„Oeleue! Oeleue!” teukli’ si Poetéh. Saré dji-
loempat teuma ateuh ateung.

Peue ba' babah oeleue?

Tjanggoee' saboh. Sikhan badan ka djitaloeem lé oeleue.

„Tjanggoe' njankeu njang meusoe meutjietjiet," kheun da.

Si Poetéh djisrom oeleue ngon aneu' batèe. Oeleue djiploeeng. Tapi tjanggoe' hana dji-peulheueh. Makén djikab 'oh kong.

Na tréb si'at hana teudeungo lé soe tjanggoe'.
Roepa ri ka habéh dji'oeet lé oeleue njan.

Lheueh njan si Banat ngon si Poetéh pi djidja' leugat.

10. Pi oeleue tjit?

Hana djeu'ōh lé ngon teumpat njan na saboh boeeng. Ba' binèh boeeng njan le that timoh ba' roempoeen. Leuhoe-leuhoe raja roempoeen njan. Ōndji hidjō-hidjō ngon gasa-gasa. Diateueh ōn njang hidjō njan meutaboe boengong. Na njang seu-maran, na njang lambajōng. Tjeudaih that roepa.

'Oh trōih keunan si Banat ngon si Poetéh pi djiblōh landja. Ie deue. Tjit 'èt teu'ōt sagaj. Tapi diteungoh lhō'. Kadang trō' 'oh keu'ieng.

Si Banat ngon adé'dji piléh poetjō' roempoeen. Djipilèh njang boenta-boenta. Djikoetéb seun-seun saboh. Leugat djipasoë lam raga.

Kira-kira ka na sikhana raga, teukeudjōt si Poetéh.

„Oeleue, da! Oeleue, da!” kheun si Poetéh.

Si Poetéh seumpom ōn roempoeen lam peunangkèe. Ladjoe djiteungoh pantaih-pantaih. Si Banat pi ploeeng tjit oedarat. Ōn roempoeen habéh meuhambō ban njang na.

„Pat oeleue?” tanjong si Banat.

„Njan pat toë poetjō' njan! Teugidong ba' lōn lam leuhob.”

Si Poetéh tjo' kajée sikra'. Djimat 'oh kong ba' djaroe. Si Banat ngieng keudéh keunoë.

„Njan, kon da! Njan, kon da!” kli' si Poetéh.

Lam ie tjeukoë njan timoe saboh tangkoera'. Tangkoera' njan itam meukilat-kilat. Lom pi

raja na boebé neureugam. Sigo-sigo lham. sigo-sigo deuih teuma ateueh ie.

„Koepoh, da? Koepoh?” kheun si Poetéh. Si Poetéh pi djipoh tangkoera' njan oebé na keunoeat. Lheueh djipoh njan djikeumeung ploeeng. Tapi si Banat mat ba' djaroe'dji.

„Kon oeleue, Téh. Kalonkeu, sang-sang tangkoera' batjé.”

Ban doea peurab oebinèh boeeng.

„Njo bit batjé” seu’ōt si Poetéh.

Bagaih-bagaih si Poetéh djitrōn teuma lam boeng. Batjé njan hana djimoewèt lé. Ka séb leumie’ keunong kajée. Sabab njan ngon mangat si Poetéh djidrob batjé njan. ‘Oh ban djibōt si Poetéh pi tahe. Kon oebit eungkōt njan. Rab na oebé beutéh.

Si Poetéh ngon si Banat pi khém ‘oh gleuen.

Lheueh djikoeet teuma ōn roempoeen, ban doea adoë a njan pi woë oegampōng. Si Banat gapiet raga. Si Poetéh seutèt dilikōt tidji’ eungkōt batjé. Sipanjang rèt hana teudōh djikhém sabé.

LISÉ’ ATAWA BINGONG?

(Beurakah).

Aneu’: Mano’ itam leubèh tjarong niba’ mano’ poetéh, kon ma?

Ma: Peue sabab, ‘neu’?

Aneu’: Mano’ itam sabé djitōh boh poetéh. Mano’ poetéh han tom djitōh boh itam.

11. Sidom.

„Gam! Gam!” kheun ma.

Hana soë seu'öt. Si Gam hana diroemoh.

Ma geudjeungeu' oejob. Dijob pi tan tjit.

„Ho ka djidja' aneu' meutoeah njan,” kheun ma lom.

Ma geutrôn leugat. Geungieng keudéh geungieng keunoë. Si Gam hana tjit leumah.

„Oentōng na dilampōih,” kheun ma.

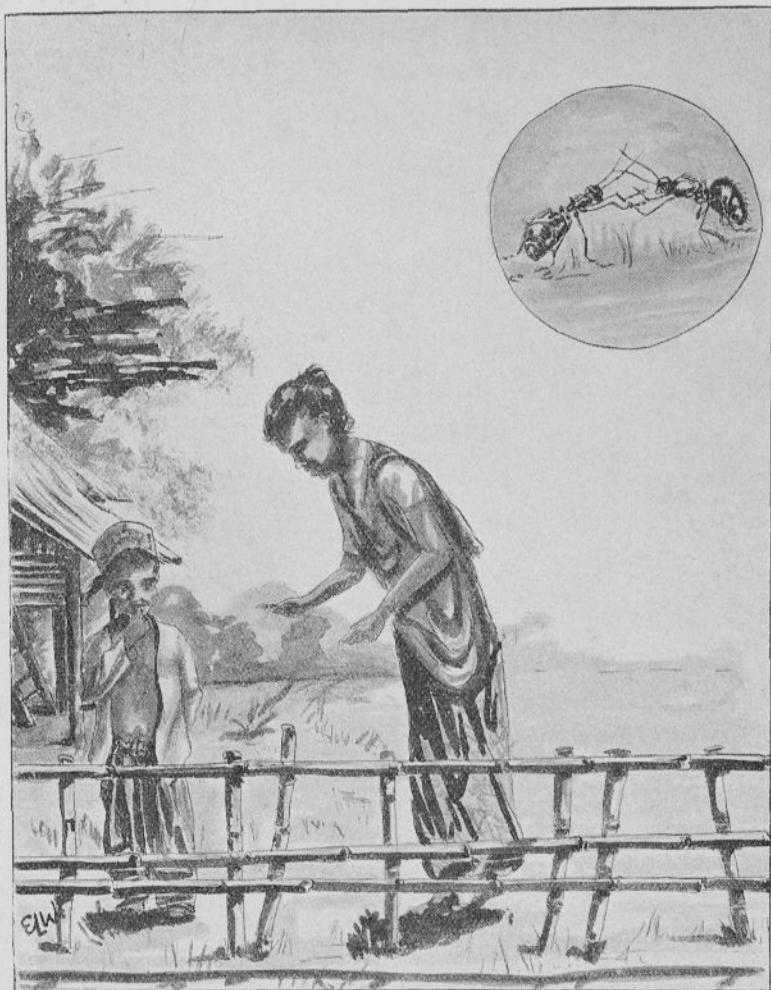
Ma pi geupeukeue oelikōt moh. Njo bit na si Gam sinan. Djéh pat djih ba' sagoë pageue. Djidong sidroë seungab raja. Njang na meugra' sigo-go tjit meu djaröë.

„Gam! Peue boet kah sinan, neu'?” tanjong ma.

Ma geupeutoë keunan.

„Neu'eukeu, haj ma. Doemnan le ka lōn poh, mantong tjit djiteuka,” kheun si Gam. Si Gam djitoenjo' ba' bangké sidom ateuh beunteueng.

„Aneu ma'!” kheun ma. „Njoëkeu boet kah seungab that sinoë! Bè' lé, neu'. Boet njan hana gèt. Lom pi han mée. {Peue loeng tadjaja' inanja ateuh sidom? Sidom hana meudèesa. Sidom hana djipeuroegoë geutanjoë. Sabab njan pakon tapeukaroe djih? Njang gèt, tatoeeng tirèe

ba' sidom. Doea peue njang gèt tatoeeng peuleu'oh
sidom. Keusa meuglih. Keudoea djeumot.

Na kakalon wa'tèe djidja' sabè djimeuroempo'?"

„Na,” seu'öt si Gam. „Njan kon teungoh djimeuroempo'. Njoë lom, ma! Njoë lom!”

„Njan bandoem djimoemat djaroë. Kah na tom kamoemat djaroë?”

„Han tom.”

„Meungnjo meunan meuglih sidom ngon kah.

„Lom pi hana binatang njang djeumot doem sidom,” kheun ma lom. „Kalonkeu soenggöh han ban djimeu'angköt. Hana djipijöh-pijöh sagaj. Kadang-kadang raja dabeueh ngon badan-dji. Bit pi meunan djimè tjit. Han é' sidroë djimeuramè.”

„Peue djimè njan, ma?”

„Peunadjöh.”

„Ho djimè peunadjöh njan?”

„Djipoewoë keu aneu' peuroemohdji. Njoë le that ka kapoh. Soëkeu poewoë lom peunadjöh keu aneu'dji? Sajang aneu'dji hana soë bri eum-peuen lé. Jahdji ka maté kapoh lé kah.”

„Han lön poh lé, ma,” kheun si Gam.

„Bit han?”

„Bit.”

„Böh dja' lèh tawoë kaman.”

12. Geundrang.

Si Gam ngon ma woë meu'iréng-iréng.

E, soë djéh dijoeb moh?

Si Manja' teudong teusinjom-sinjom. Djaroe oeneun djimat seuningkoe. Seuningkoeedji geuhon. Roepa ri na peue-peue asoë didalam.

„Lém Gam! Peue lam seuningkoe lôn njoë?” tanjong si Manja'.

„Aneu' patōng, kheun si Gam.

„Kon,” djaweueb si Manja'.

„Peue tjit?” tanjong si Gam.

Si Gam djipeurab 'oh toë. Djiraba batjoet-batjoet ba' seuningkoe. Si Manja' teukhém teuseungèh.

„Ka koetoepeue,” kheun si Gam. „Boh”

„Boh rambôt!” seu'öt si Manja' bagaih-bagaih. Sira djikheun njan si Manja' djiploih seuningkoe. Djipeuteubiet boh rambôt saboh karang. Bandoem gasa-gasa ngon ka masa'.

Si Gam gala' han ban peugah. Njeum ba' djitaloeem ngon-ngon koelét boh rambôt njan.

„Panè boh rambôt di kah, Manja'?” tanjong ma si Gam.

„Ma bloë boenoë dipeukan. Njoë saboh karang geujoe euntat keu lém Gam.”

„Bōh dja' lèh doe' ateueh panteue. Sidéh geudja' padjōh. Koelét bè' geutie' keudéh keunoë. Geupeusapat geuboëh lam raga brōih.”

Ban doea djidja' doe' ateueh panteue padjōh boh rambōt. Kon wajang manèh rasa rambōt njan. Asoëdji teubaj ngon leukang.

Dang poemadjōh teudeungo soe: „Bloem, bloem! Plé, plé! Bloem, bloem!”

„Geundrang, geundrang!” kheun si Manja'.

„Njokeu,” seu'ōt si Gam. „Oedéh tadjā' eu.”

Si Gam ngon si Manja' peukeue oedjoerōng. Ma pi geudja' sadjan. Ban lhèe dong ba' binèh

pageue. Geuprèh leumah geundrang. Soe geundrang ho toë ladjoe.

Hana tréb teuma deuih lé oereueng meu'ara'. Ramè leupaih han é' bileueng. Bandoem geumeungoej idja barō. Ba' djaroë geumat pajōng saboh sapo. Sabab oeroë tjriet that.

Njang dja' dikeue goeda plang. Ateueh goeda njan teudoe' lintō. Gèt that peukajan lintō barō njan. Ban saboh badan geupeungoej alat meuih.

13. Peungon lintō.

„Ho geuba lintō njan, ma?” tanjong si Gam.

„Lintō geuba ba' dara barō,” seu'ōt ma. „Tapi kon djinoë. Euntreu' malam. Djinoë geumè dja' peulheueh ka'ōj dilèe.”

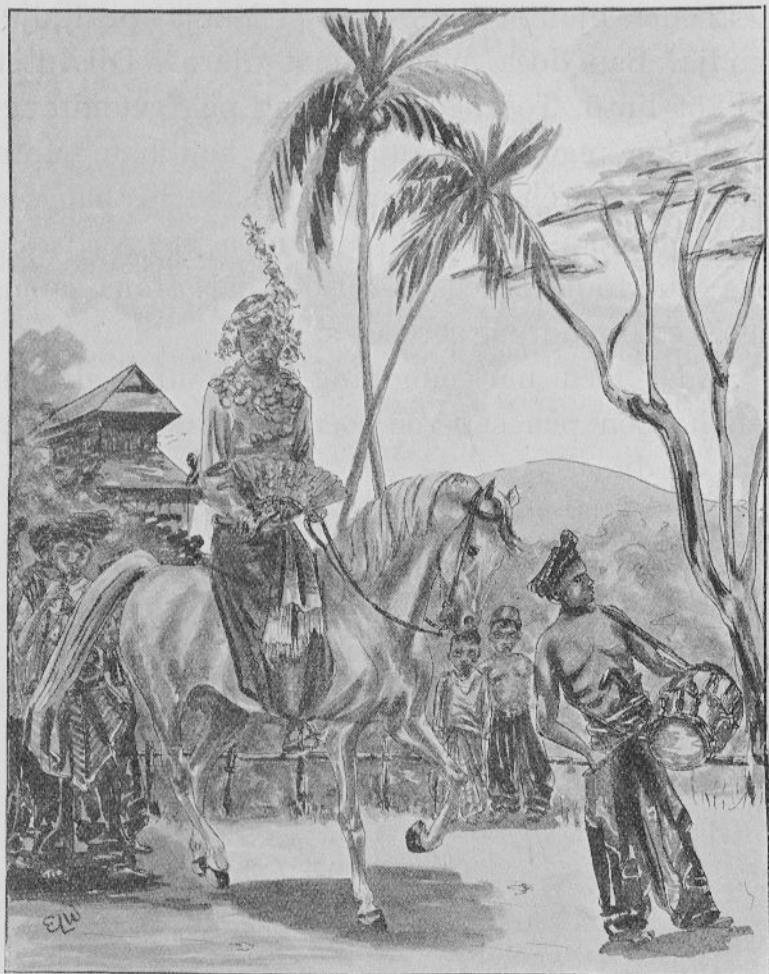
„Pat geudja' peulheueh ka'ōj?”

„Hōm. Koetopat di lōn. Kadang ba' djeurat Teungkoe”

„Djeuet lōn seutèt sadjan, ma?” tanjong lom si Gam.

„Han, neu'. Sabab djeu'ōh. Da kah tan, soë peungon. Ada' meu toë bahlé koebri.”

„Èt nan mantong, ma.”

„Meungnjo ‘èt nan, dja’ lèh kaman. Tapi boe
bagaih kagisa, beh!”

„Gèt,” seu’õt si Gam.

Lheueh njan si Gam ngon si Manja' pi djidja' landja. Ban doea moemat-mat djaroë. Djiseutèt dilikōt lintō. Toë ngon oereueng pèh geundrang.

Si Gam ngon si Manja' gala' han ban. Mata hana djipoewèh ba' seuroenè. Kreueh that soe seuroené njan. Leubèh kreueh niba' soe wa padé. Soe geundrang pi leusōh-leusōh that. Hana saban ngon soe geudrang broee' si Gam.

„Ada' meu na geundrang lagèe njan di lōn saboh. Lōn pèh si'oeroë soentō',” kheun si Gam lam atédji.

Teuntèe si Manja' pi meunan tjit.

Ban doea aneu' miet njan seutèt ladjoe kawan ramè. Meung sidroë hana meunjeum hè'. Sabab bandoea haro' peungon lintō barō. Ho tréb ho djeu'ōh leugat ngon roemoh. Narit ma hana teu'ingat lé. Barō teu'ingat 'oh teubiet oeloea gampōng.

„Lém Gam, dja' tagisa,” kheun si Manja'.

„Taseutèt batjoet treu',” seu'ōt si Gam.

„Bè' lé roë. Euntreu' beungèh ma droëneu. Boenoë geukheun, geujoe gisa beu reudjang.”

„Bōh dja' oedéh.”

Na si'at aneu' miet njan djidong ba' binèh rèt. Djiprèh dang leupaih oereueng meu'ara'. 'Oh ka habéh leupaih, barōkeu djimoewoë.

14. Peulandō'.

(Seuneusaj).

Ka tréb boeja djidam peulandō'. Sabab na moepadoem go ka peulandō' djipeungeut djih. Ba' si'oeroë peulandō' djidja' djéb ie oekroeeng. Jōh njan barō djiteumeung kab lé boeja.

Kheun boeja: „Njoë ho kakeumeung ploeng lom? Oeroë njoë koepadjōh atékeu.”

Djaweueb peulandō': „Bit njo kah geukheun boeja. Pakon boetkeu

meudhab-dhab sabé? Tjoeba ada' meu boenoë kon kapeugah, ka kateumeung padjōh até kèe. Njoë, peue katoepeue seuba? Até tan sinoë ba' kèe!"

Tanjong boeja: „Haj, ho tjit ka até kah?"

Seu'ōt peulandō': „Hana koeba. Rōh tinggaj diroemoh. Bōh peulheuehkoe si'at kaman, mangat koedja' tjo'. Kaprèh kah sinoë dibinèh kroeng."

Peulandō' djipoeba teuma lé boeja oebinèh kroeng. Proeh, peulandō' djiloempat oedarat.

„Njan na karasa, ka keunong peungeut?"
kheundji. Ladjoe djiploeeng oeglé.

15. Pajōng ōn birah.

Ba' woë si Gam djimeulalè dirèt. Si Manja' pi meunan tjit. Ban doea meunjeum hè'. Oeroë taré' kon lé. Angèn pi hana djipōt sagaj.

Djéh pat na ba' mè siba'. Timoh dibinèh djalan. Gèt that rampa' ba' mè njan. Si Gam djidja' pijōh joeb ba' njan. Dijoeb ba' mè reuloej. Mangat that doee' disinan. Si Manja' pi dja' doee' sadjan.

Groe'! Groe'!

Peue soe njan?

Ō, soe gō-gō.

Peue geukheun lé ma sabé diroemoh wa'tèe
gō-gō? Si Gam teu'ingat. Teuma djikheun:

„Gō-gō dilangèt,

Boe koenjèt diseuramoë.

Leupaih Gam dja' meulika',

Si Manja' dja' andam droë.”

Han djan si'at lheueh njan ka moebrèe-brèe.

„Ō, ka oedjeuen! Oedéh ta, lém Gam,” kheun
si Manja'.

Oedjeuen djitōh ladjoe. Makén tréb makén
toendjaj.

„Pakri tawoë, mangat basahteu?” seu'ōt si
Gam.

„Bah basah. Toh gèt beungèh ma?”

Jōh njan deuih ba' birah lam loeng. Si Gam
djikalon ōn birah njan raja-raja. Rab na oebé-bé
djeu'èe.

„Bōh prèh dilèe, Manja'. Na akaj mangat bè'
basah,” kheun si Gam.

Saré djikheun njan si Gam djitrōn lam loeng.

Djipiléh òn birah njang raja bideueng. Ladjoe djiwiet doea joe. Sijoe djidjō' keu si Manja'. Njang sijoe treu' keu droëdji.

Teuma djimoepajōng ngon òn birah njan. Bit njo gèt pajōng njan. Hana tiréh meu batjoet. Si Gam ngon si Manja' hana basah. 'An trō' djiwoë keudéh oeroemoh.

16. Si Amat mbōng.

Si Gam djidja' ngon bang oe meuseugit.

Dileuen meuseugit ramè aneu' miet meutamon. Ladoem teungoh meu'en kato'. Ladoem teungoh meutjatō. Tapi njang le teungoh meu'awō.

Teuma si Poetéh pi meu'en sadjan. Si Poetéh tjarong that meu'en awō. Ba' pèh awō teuga han ban.

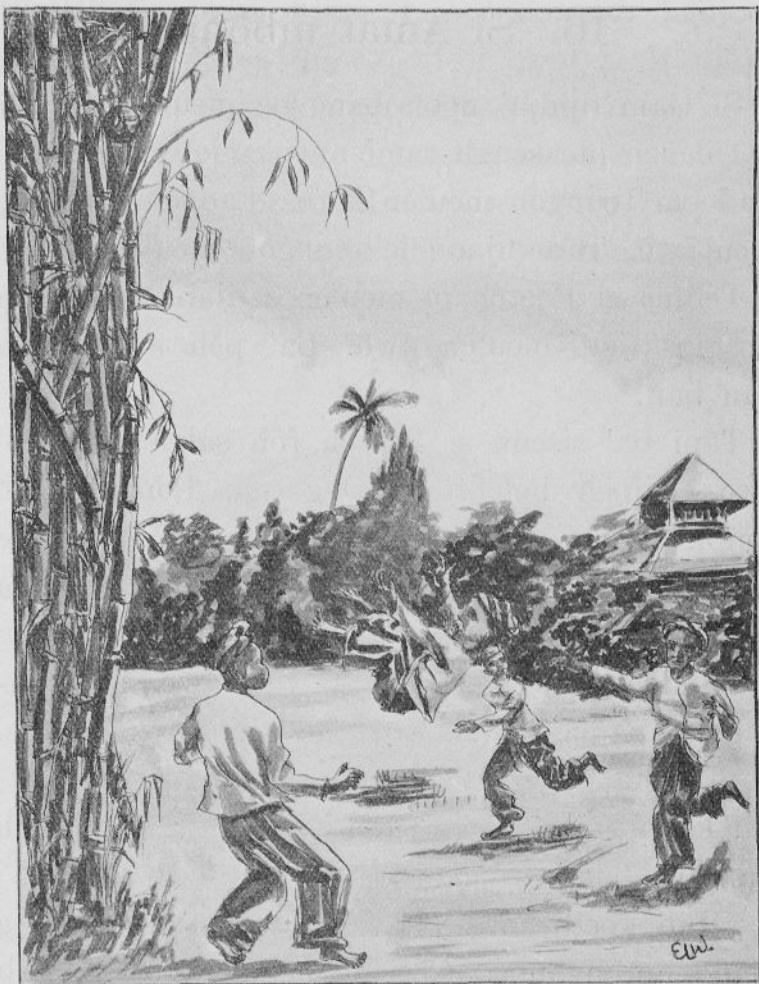
Tapi ba' siseun si Poetèh rōh salah djipeu'é' awō. Djipèh boh that silagoëna. Lom pi rōh simpi. Sabab njan awō djiploeeng sirōng. Ladjoe keudéh oetjōng trieng. Meusangkōt sinan hana djitém srōt lé oetanoh.

Bandoem aneu' miet pijōh meu'awō. Padoem-padoem na aneu' miet srom awō njan ngon batée. Tapi hana djitém keunong.

Kheun sidroë aneu' miet: „Ka'é', Asan! Kah tjarong é' kajèe.”

„Han koedjeuet,” djaweueb si Asan. „Trieng njan mantong moeda. Trieng moeda rapōh. Bagaih patah.”

„Prèh,” seu'ōt si Poetéh. „Koedja' mita reu-nong, mangat djeuet tatjōt.”

Jōh njan teuka si Amat.

„Kah njoë bie' geusoeen bandoem,” kheun si

Amat „Seu' sinan, bah kèe é'. Tjoeba kalon é' patah!”

„Bè', Amat. Bè', bè'!” kheun si Moebin. „Trieng njan bit njo rapōh. Euntreu' srōtkeu. Bah djidja' tjo' reunong lé si Poetéh.”

„Srōt? Srōt?,” tanjong si Amat. „Soë djeuet tie' tarōh? Si'aneu' doea kèe bajeuë, meungnjo srōt.”

Aneu miet seungab bandoem.

Lheueh djikheun njan si Amat pi dji'é' leugat. Tapi soeang: Ban trōih sikhan ba', trieng meusoe meukrab-krab.

„Toelōng! Toelōng!” kli' si Amat.

Aneu' miet teukeudjōt doemna. Bandoem peurab toë njan. Meunan tjit si Poetéh. Tapi hana djitoekri bantoe.

Leubam! Si Amat pi srōt oelèe dilèe oejoeb

Lah tanoh teumpat njan hana kreueh. Sabab ban lheueh oedjeuen. Ada' meu han si Amat ka trōih oemoe oeroë njan. Bit pi meunan na doea seun djeumeu'at si Amat meuseu'-meuseu' lam tika. Hana djeuet dja' meu'èn ngon aneu' miet la'én.

17. Moegè eungköt.

Eungköt! Eungköt!
 Meung han tabloë hana patöt,
 Ikan boelan, eungköt bago',
 Barangsoë haro' saboh djitöt.

Alah raja! Alah raja!
 Eungkōt soerè oebé-bé boeja,
 Eungkōt djeunara, beulideueng, di'ieng,
 Ngon goelè moelieng mangat raja.

Bloë! haj, bloë!
 Mangat reudjang kamoë moewoë,
 Moebri mantong moerah-moerah,
 Roegoë samaih han meuhiroë.

Toh, po da? Toh, po da?
 Eungkōt si'akab kawé toenda?
 Tjo' leugat, bè' gob peudilèe,
 Keu aneu' meulintèe lintō moeda.

Soë lom? Soë lom?
 Batjé, seupat, seungko geuneugom,
 Joem moerah that hana bagoë,
 Bè'dilèe tawoë meung tabloë goh lom.

Hoh haj! Hoh haj!
 Meugapah-gapah eungkōt bawaj,
 Geutjrōh mangat meunan geureundang,
 Meungnjo geupanggang lawan tan sagaj.

Han peue peugah geupeu'aweueh,
 Meungnjo goelama eungkōt teunoeweueh;
 Eungkōt tjoealè mangat han ban,
 Tabōh santan? Hana seuneulheueh.

Njoë saboh treu'. Bagah, bagah,
 Han é' saboh, tabloë siblah,
 Pakon ta'iem tawa djaroë?
 Han tom meunoë eungkōt moerah.

Ilééééh — iléh,
 Njoë lom saboh toempō' biléh,
 Sipèng doea pèng joemdji koereueng,
 Han moebileueng, mangat habéh.

18. Rapa'i.

„Malam njoë na rapa'i toenang dimeunasah.
 Awa' gampōng geutanjoë meutoenang ngon awa'
 meurandéh. Djeuet lōn dja' kalon siblét, ma?“
 kheun si Poetéh ba' madji jōh siseupōt.

„Meuhan djeuet,“ seu'ōt ma. „Tapi bè' djoela
 kawoë. Ngon soë kadja?“

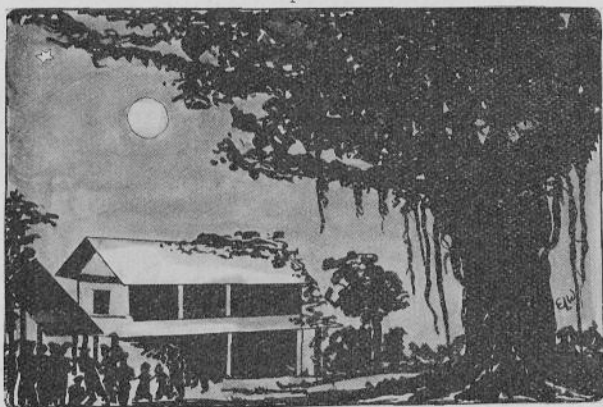
„Ngon si Moebin.“

„Doeakeu mantong, njan sa djara’?”

„Lhèe ngon lém Raman. Teugoh djih hana djiwoë lé. Dji’éh sidéh dimeunasah. Euntreu’ wa’tèe lōn woë, lōn mita ngon la’én.”

„Lōn dja’ sadjan,” kheun si Gam.

„Bè’ neu’,” seu’ōt ma.

„Malam seupōt boeta. Lom ngon djeu’ōh. Nakeu oeroë la’én tadja’ geutanjoë.”

Teuma si Poetéh pi djidja’ oemeunasah.

Bit goera that rapa’i ba’ malam njan. Han tom na njang ka-ka meunan goendja’. Oereueng keumalon pi ramè han ban. Moepeudoë inong agam. Rab han djitheun leuen meunasah.

Si Poetéh ngon si Moebin djitamong lam seueng.

Djimita teumpat njang gèt. Ban doea djidja' dong ba' oelèe seueng.

Teungoh goera rapa'i kalipah Seuman pi geubeudoh dabōih. Geusoeet reuntjōng geumat ba' djaroë. Sira geulinggang-linggang diteungoh seueng geukheun meunoë:

„Wahé beusi-beusi bélah,
Pakon di kah darōhaka.
Njoë koeradjah ngon doe'a droë,
Beu toempōj djinoë oedjōng ngon mata.”

Teulheueh njan geutob droë ngon reuntjōng njan. Tapi hana loet. Kalipah Seuman keubaj silagoëna. Bandoem oereueng keumalon hajoet asoë. Jōh geungieng boet kalipah njan.

Ba' wa'tèe njan diké pi meuhoebō. Rapa'i djipèh sang-sang teutjrie'. Sira djikli' meutagataga:

„Ja hō Alah, ja hō mèeloë,
haj beusoë ka keunong doe'a.
Mata meugoelōng oedjōng meulipat,
Beureukat si baloeem meudjra.”

19. Geunteut.

I.

Si Poetéh laloë kalon rapa'i. Sabab njan djoe-la djiwoë.

Rab teungoh malam barō teu'ingat keumeung gisa.

Si Poetéh ngon si Moebin dja' mita ngon. Tapi meu sidroë hana meuteumeung. Oereueng njang toë-toë roemoh ngon djih bandoem ka geumoewoë.

„Pakri lakoe?” tanjong si Moebin.

„Aman tawoë doea-teu mantong” seu'öt si Poetéh.

„Han tadjeuet.”

„Ada' han ho tadja'? Malam makén djoela.”

Na si'at djimeutoelèh-lagèh. Seuneulheueh rōh woë doea tjit. Bit pi maséng-maséng meunjeum teumakōt.

Lam doea njan njang that geusoeen si Moebin. Si'at-at djipaléng wie oeneun. Djikalon peue na leumah. Tapi hana sapeue. Meu sidroë hana deuih oereueng. Djeueb djoerōng seungoe raja.

„Téh,” sah si Moebin ba' si Poetéh. „Na tom meuroempo' kah ngon geunteut?”

„Han tom,” djaweueb si Poetéh, „kah?”

„Kèe kajém. Wa'tèe tadjá' lam seupōt tjit deuih moebeuno. Jōh njankeu geunteut djipeuleumah droë.”

„Pakri ban roepa geunteut njan?”

„Lagèe oereueng tjit. Tapi itam ngon raja panjang,” kheun si Moebin batjoet-batjoet. „Matadji mirah lagèe aneu' saga. Gigoëdji oebé-bé kapa'. Njang kajém na geunteut njan joeb kajèe raja-raja. Atawa diteungoh-teungoh rèt. Sinankeu njang biasa djiprèh oereueng.”

„Keupeue djiprèh geutanjoë?”

„Oōh kah ngeut that. Djipoemè geutanjoë ho njang gala'dji. Na njang djipeu'é' tjōng kajèe. Na njang djipoemblōh lam paga. Na njang lam

la'ōt." Saré djikheun njan mata si Moebin ngèngo. Sang-sang ka deuih ba' djih geunteut njan.

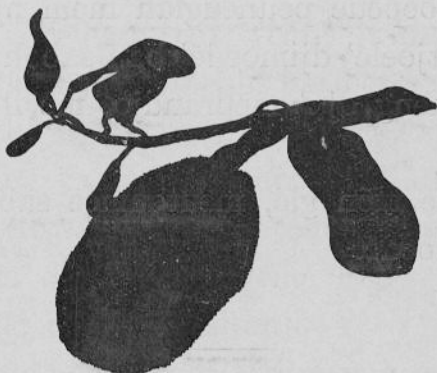
„Alah ada' é' meuroempo' ngon kèe meu sigo," kheun si Poetéh. „Haro' koemeung ngieng, pakri bangon."

„Éh, éh, éh, kah Poetéh. Hana katoepeue sapeue sagaj. Bè' kakheun meunan. Meungnjo teudeungo ba' djih, teuntèe meukaboej neulakèe kah njan."

HIEM.

Soë toepeue peuneuglah hiem njoë:

1. Oe sitjoelé' djimoédé' ban saboh nanggroë.
 2. Oereueng dja' meurandjo, mè lham saboh sapo.
 3. É' glé trōn glé, meuteumèe saboh gadjah meukoédé.
-

E.W.

20. Geunteut.

II.

Jōh njan boeleuen pi djiteubiet. Blang ngon gampōng doem ka peungeuih. Tan lé seupōt lagèe boenoë. Tapi ba' babah djoerōng si Moebin hana tjit gèt trang. Sabab babah djoerōng njan rōh joeb ba' gloempang. Lom pi toë ngon djeurat. Ateueh djeurat njan le ba' kajèe raja-raja. Ba' nawaih ngon ba' poedéng pi djaj that timoh sinan.

Si Poetéh ngon si Moebin pi woë ladjoe meu'-iréng-iréng. Sira dja' hana teudōh djimeuteu'oh bah geunteut.

Teuma ban doea pi trō' ba' babah djoerōng. Si Moebin hana djikalon-kalon oateueh djeurat. Ba' si Poetéh djipeu'ingat meunoë:

„Geunteut han mée tapoeajang. Peue lom tapoe-beu'ah. Han djeuet sagaj-sagaj. Singoh-ngoh bè' kakheun-kheun lé meunan. Sabab 'oh djideungo teuntèe beungèh. Padjan-padjan meuroempo' ngon geutanjoë ladjoe”

Seulandjō djikheun njan meukrèh ōn kajèe. Si Moebin teupaléng. Djih pi teudong ngon jo ban

saboh badan. Moekadji poetjat lagèe manjèt.
Mata hana moeminah ba' oeram ba' gloempang.
Sinan teudong geun
teut saboh. Hibat
ngon itam.

Jōh si Moebin keu-
meung toenjo', geun-
teut njan pi djibōt
djaroë.

Peue djikeumeung
drob si Moebin?

Si Moebin djiploeeng
oebé na keunoeat.

Si Poetéh han djeuet

djibôt gaki lé. That silagoëna teukeudjôt. Sabab djikalon si Moebin ploeeng meusoengkob-kob. Lom ngon djikli' meu'ō-ō djihej bantoe.

Leupaih si Moebin ploeeng, geunteut pi djiboëh droë. Djilōb lam ba' gloempang.

Si Poetéh hana srab até. Djiriwang lom ba' teupat si Moebin dong boenoë. Djikeumeung kalon ho gadoh geunteut njan. Tapi 'oh trō' si Poetéh keunan, geunteut pi deuih teuma. Moemèt si Poetéh, geunteut pi meugra'.

Si Poetéh djingieng oelikôt. Rèt loengkie' kajèe deuih boeleuen boebé tjapah. Boeleuen sang teukhém. Sang-sang djikheun ba' si Poetéh:

„Hai nja', kapeugah sigo ba' si Moebin. Kajoe poemeu'ah dèesakoe. Sabab kèe ka salah. Ka koepeukeudjôt aneu' geusoeen njan ngon boebajang droëdji.”

Saré djikhém meuhah-hah, si Poetéh djiseutèt si Moebin. Si Moebin ka moeplōh deupa djara' djiploeeng. Kadang pi ka trō' oeroemoh.

SOË NJANG DJEUET DJAWEUEB?

(Beurakah).

(Goeroe geupeugèt saboh hitongan ba' papeuen. Hitongan njan pajah raja. Sabab njan hana moerid njang djeuet djaweueb. Seuneulheueh na sidroë aneu' miet toenjo' djaröë).

Goeroe: Roepa ri tjit meu si Ila sidroë njang na poemikè lam kawan njoë. Tjoeba peugah Ila, pakri ban?

Si Ila: Angkoe, djeuet oelōntoean teubiet oeloea si'at dja' tōh 'ie'?

T a m a t.

GAMBAR PETA POELAU SOEMATERA

OENTOEK SEKOLAH

OLÉH

C. LEKKERKERKER

OEKOERAN PERTIMBANGANNJA 1 : 1.500.000

LEBARNJA 164 cm; TINGGINJA 107 cm

DENGAN TIGA PETA PERTAMBAHAN,
OEKOERAN PERTIMBANGANNJA 1 : 750.000, JAÏTOE:

1. PETA TANAH PERKEBONAN DI SOEMATERA
PASISIR TIMOER (DELI) DAN TAPANOELI;
2. PETA SOEMATERA PASISIR BARAT; 3. PETA
PEMBEHAGIAN P. SOEMATERA
JANG NANTI AKAN DITENTOEKAN,
DENGAN NEGERI² JANG ADA
RADJANJA SENDIRI ATAU TIDAK

Harganja:

ditèmpèlkan pada kertas jang koeat, dengan kajoe
penggoeloengnja jang dapat dilepaskan (systeem
Keiser) f 12,50

ditèmpèlkan pada kain, dengan kajoe penggoeloeng-
nja jang dapat dilepaskan (systeem Keiser) f 17,50

Peta ini amat terang dilihat dari djaoeh, meskipoen segala
apa-apa jang perloe tergambar padanja. Poelau Djawa sebelah
barat, p. Borneo seb. barat, p. Bangka, p. Belitoeng, p.p.
Riau dan Lingga, Singapoera masoek djoega pada peta ini.
Keterangannja d. s. b. tjara Belanda dan tjara Melajoe.